

SECȚIUNEA DE AUR ÎN POEZIA EMINESCIANĂ

DOI: 10.35923/978-630-327-052-4/08

Mirela-Ioana BORCHIN-DORCESCU
Universitatea de Vest din Timișoara
e-mail: mirela.borchin@e-uvt.ro

The Golden Section in Eminescu's Poetry

Abstract: Taking as a starting point the theory of rhythmic substitution (G. I. Tohăneanu, 1969) and the theory of the existence of *the golden section* in literature (Eugen Dorcescu, 1978), the work deepens previous acquisitions, already published, on the theme of *the golden section* and its recognition in Romanian poetry. Using a number of Eminescian poems, our analysis highlights the polysemy of the term *golden section*, which, in our view, denotes not only the ideal proportion between the material segments of an artistic work (specifically, between the cadences of poetry), but also a criterion for the recognition of aesthetic value; and, last but not least, an instrument (perfectible, of course) for analysing the structures of poetic discourse.

Keywords: *the golden section; poetic discourse; Eminescu; prosody; divine proportion*

Rezumat: Având drept punct de plecare teoria substituției ritmice (G. I. Tohăneanu, 1969) și teoria existenței *secțiunii de aur* în literatură (Eugen Dorcescu, 1978), lucrarea aprofundează achiziții anterioare pe tema *secțiunii de aur* și a recunoașterii acestora în poezia românească, publicate deja. Recurgând la un număr de poeme eminesciene, analiza noastră reliefează polisemia termenului *secțiune de aur*, care, din punctul nostru de vedere, denumește nu doar proporția ideală dintre segmentele materiale ale unei opere artistice (în speță, dintre cadențele poeziei), ci

și un criteriu de recunoaștere a valorii estetice; și, nu în ultimul rând, un instrument (perfectibil, bine-înțeles) de analiză a structurilor discursului poetic.

Cuvinte-cheie: *secțiunea de aur; discurs poetic; Eminescu; prozodie; proporție divină.*

Ca orice poet de geniu, Eminescu este inepuizabil. Trebuie găsit doar un nou unghi de abordare și se deschid încă nenumărate posibilități de analiză originală a textului său poetic.

O asemenea orientare novatoare, cu perspective notabile, o reprezintă căutarea *secțiunii de aur* în lirica eminesciană. *Secțiunea de aur* este o proporție, considerată divină, care atestă valoarea unei creații. Din punct de vedere matematic, aceasta este reflectată de Phi (ϕ), un număr irațional (aprox. 1,618033). Încă din Antichitatea greacă, operele artistice care prezentau *secțiunea de aur* erau considerate capodopere.

În poezie, secțiunea de aur nu este o garanție absolută a valorii estetice, deoarece aceasta se limitează la aprecierea dimensiunii materiale a operei. Dar, cum valoarea unei creații poetice implică împletirea ideii cu sunetul, excelența dimensiunii sonore este foarte importantă pentru evaluările de natură estetică:

... în întrepătrunderea imaginii și a versului, stratul psihic, pe de o parte, și cel fizic (sonor), pe de alta, fac schimburi calitative. Amestecul se poate distinge și în funcționarea elementelor celulare ale versului. Astfel, cadența, rima, corpul fonetic al cuvântului, departe de a fi doar stavilele care limitează expansiunea reproductivă a spiritului, /.../ se arată și semn al armoniei inte-rioare, traduc indistincția forțelor lăuntrice, convergența elanurilor morale în operă. Devin, cum se vede, semn și emanație a frumosului (E. Dorcescu 1978, 49).

Finalitatea prezentei lucrări o constituie aprofundarea achizițiilor anterioare pe tema *secțiunii de aur* și a recunoașterii acestora în poezia românească, achiziții care au fost deja publicate¹. Continuarea cercetării, pe de o parte,

¹ V. Mirela-Ioana Dorcescu, *Hermeneia*, Timișoara, Editura Mirton, 2019; Mirela-Ioana Borchin-Dorcescu, *Ritmurile poeziei și secțiunea de aur*, în G. I. Tohăneanu. *Exegi monumentum*, Lucrările Colocviului „G. I. Tohăneanu”, Ediția a V-a, 14 septembrie 2018, coord.: Maria Subi, EUVT, 2019, p. 59-68; Mirela-Ioana

vizează extinderea corpusului de texte ce probează o construcție conformă cu valoarea lui Phi (ϕ) și, deci, prezența *secțiunii de aur*; iar, pe de altă parte, datorită îmbogățirii probelor și obținerii unor rezultate exacte, urmărește introducerea criteriului *secțiunii de aur* în analiza stilistică a textelor lirice.

Analiza noastră se sprijină pe două teorii convergente, chiar coerente, căci a doua decurge logic din prima, ce poartă semnătura unor renumiți stilisticieni timișoreni: teoria substituției ritmice avansată de G. I. Tohăneanu (1969), o teorie modernă, care poate fi plasată în tradiția transformaționalismului chomskyan²; respectiv, teoria existenței secțiunii de aur în poezie, elaborată de E. Dorcescu (1978). Aceasta din urmă i-a fost inspirată poeticianului timișorean de abordarea *secțiunii de aur* în muzică – artă sonoră, de aceeași natură cu poezia.

Ambele teorii oferă sugestii utile pentru descrierea, parțială, dar cu ținută axiologică clară, a modului în care se concretizează discursurile lirice în limba română. Subsumabile unui mod ficțional de enunțare, adaptat la particularitățile poeziei, asemenea discursuri nu se rezumă la punerea în act a unor idei, ci urmăresc și armonizarea acestora cu expresiile lor sonore, purtătoare ele înseși de semnificație (v. simbolismul fonetic).

Nu vom relua prezentarea teoriilor suport³, ci vom preciza doar ceea ce ne călăuzește, mai cu seamă din punct de vedere metodic, în analiza pe care intenționăm să o întreprindem:

– de la G. I. Tohăneanu, am reținut teza potrivit căreia în limba poeziei lui M. Eminescu ritmurile canonice sunt perturbate din diverse motive (în principal, datorită fidelității față de trăsăturile sonore ale limbii române: accentul mobil, accentul unic din cuvintele plurisilabice, succesiunea a numeroase silabe neaccentuate în exprimarea orală etc.; sau față de convențiile și libertățile enunțării poetice: instrumentele gramaticale nu comportă accent în rostirea poetică, autorul are libertatea introducerii unor accente

Borchin-Dorcescu, *Secțiunea de aur*, „Orizont”, nr. 1, 2019, p. 23; Mirela-Ioana Borchin-Dorcescu, *Numărul de aur al morții în Odă (în metru antic)*, „Caligraf”, nr. 12, ianuarie–martie 2020, p. 50-52; Mirela-Ioana Dorcescu, *Secțiunea de aur în „Luceafărul” eminescian*, în *In Honorem Magistri Ioan David 70*, Timișoara, Editura Waldpress, 2020, p. 162-165; Mirela-Ioana Dorcescu, *Eugen Dorcescu, teoretician și Poet al secțiunii de aur*, „Coloana Infinitului”, nr. 120, martie 2022, p. 40-45.

² V. Mirela-Ioana Dorcescu, *Hermeneia*, p. 15-73.

³ V. G.I. Tohăneanu, *Ritm dominant, „substituiți” ritmice, ritm secund*, LR, 18, 1969, p. 551-565, studiu republicat în G. I. Tohăneanu, *Dincolo de cuvânt*, București, EȘE, 1976.

suplimentare, a schimbărilor de accent, a intonației subiective etc.). În consecință, transcrierea unităților ritmice implică substituirea unor silabe accentuate cu altele neaccentuate și invers, în picioarele metrice unde se impun asemenea corecții, inerente redării cât mai exacte a modului în care se articulează enunțarea lirică orală;

– de la Eugen Dorcescu am preluat modelul analizei prozodice și metoda de calcul matematic, ce verifică raportul dintre segmentul material mai mare și cel mai mic al unei poezii. Pentru ca textul poetic să confirme „proporția divină” dintre elementele sale constitutive, în speță, raportul dintre numărul de silabe neaccentuate și numărul de silabe accentuate, este necesar ca valoarea numerică a acestuia să fie de aproximativ 1, 6..., să se apropie de Phi (numărul lui Euclid), cu o aproximare ce se admite doar la nivelul sutimilor, nu și la cel al zecimalelor.

Iată cum procedează Eugen Dorcescu pentru a ajunge la rezultatul scontat – demonstrarea ocurenței secțiunii de aur în poemul eminescian *O, mamă...*:

O, mamă...

O, mamă, dulce mamă, din negura de vremi
Pe freamătul de frunze la tine tu mă chemi;
Deasupra criptei negre a sfântului mormânt
Se scutură salcâmii de toamnă și de vânt,
Se bat încet din ramuri, îngână glasul tău...
Mereu se vor tot bate, tu vei dormi mereu.

Când voi muri, iubito, la creștet să nu-mi plângi:
Din teiul sfânt și dulce o ramură să frângi,
La capul meu cu grijă tu ramura s-o-ngropi,
Asupra ei să cadă a ochilor tăi stropi;
Simți-o-voi odată umbrind mormântul meu...
Mereu va crește umbra-i, eu voi dormi mereu.

Iar dacă împreună va fi ca să murim,
Să nu ne ducă-n triste zidiri de țințirim,
Mormântul să ni-l sape la margine de râu,
Ne pună-n încăperea aceluiași sicriu;
De-a pururea aproape vei fi de sânul meu...
Mereu va plânge apa, noi vom dormi mereu.

Schema ritmică a poemei este următoarea:

```

_ / _ / _ / _ # _ / _ _ _ /
_ / _ _ _ / _ # _ / _ / _ /
_ / _ / _ / _ # _ / _ _ _ /
_ / _ _ _ / _ # _ / _ _ _ /
_ / _ / _ / _ # _ / _ / _ /
_ / _ _ _ / _ # _ _ _ / _ /

_ _ _ / _ / _ # _ / _ _ _ /
_ / _ / _ / _ # _ / _ _ _ /
_ / _ / _ / _ # / / _ _ _ /
_ / _ / _ / _ # _ / _ _ _ /
_ / _ _ _ / _ # _ / _ / _ /
_ / _ / _ / _ # / _ _ / _ /

_ / _ _ _ / _ # _ / _ _ _ /
_ _ _ / _ / _ # _ / _ _ _ /
_ / _ _ _ / _ # _ / _ _ _ /
_ / _ _ _ / _ # _ / _ _ _ /
_ / _ _ _ / _ # _ / _ / _ /
_ / _ / _ / _ # / _ _ / _ /

```

Raportul global între numărul silabelor neaccentuate și al celor accentuate este, deci, $49/29 + 45/33 + 51/27 = \text{cca } 1,6''$ (1978, 54-56).

După cum se observă din schema metrică oferită de stilisticianul timișorean, acesta aplică teoria tohănesciană, recurgând la substituțiile ce apropie limba poeziei de româna vorbită. Majoritatea substituțiilor operate de Eugen Dorcescu implică înlocuirea unei silabe accentuate cu una neaccentuată într-un picior metric iambic. În asociere cu secvența următoare se formează, de regulă, un peon 4. De altfel, aderând la teoria Magistrului său, Eugen Dorcescu subliniază caracterul illogic al unei poezii cantonate într-un ritm trohaic sau iambic (adică în ritmurile caracteristice poeziei românești), semnalând „nepotrivirea dintre norma ritmică și realizarea ei, mai ales când e vorba de un *pes* bisilabic, care, fiind alcătuit din doi timpi egali și opuși, e stagnant. Nu se poate scrie o poezie numai în trohei și iambi – decât de un artizan, lipsit de spontaneitate” (1975, 7).

Pe această linie, vom evalua matematic cadențele unor poezii eminesciene a căror valoare artistică este în afara oricărei discuții: *Sonet III*, *Peste vârful, Trecut-au anii, De câte ori, iubito...* și *La steaua*. Distribuția accentelor va contura tablourile ritmice aferente fiecăreia, probele imbatabile ale reliefurilor sonore în mesajele lirice, unde semantica universală se întrepătrunde inspirat cu fonetica unei limbi. În fapt, cele două componente – semantica și fonetica – generează, în solidaritate, unități prozodice (= secvențe discursive) dintre cele mai inspirate și mai expresive, în termenii unei gramatici a poeziei.

Din cauza spațiului restrâns, vom prezenta doar schemele metrice obținute prin aplicarea substituițiilor necesare, raporturile globale dintre silabele neaccentuate și cele accentuate și vom sublinia faptul că rezultatele obținute certifică *secțiunea de aur* în poemele eminesciene sus-menționate:

Sonet III

Când însuși glasul gândurilor tace,
Mă-ngână cântul unei dulci evlavii –
Atunci te chem; chemarea-mi asculta-vei?
Din neguri reci plutind te vei desface?

Puterea nopții blând însenina-vei
Cu ochii mari și purtători de pace?
Răsați din umbra vremilor încoace,
Ca să te văd venind – ca-n vis, așa vii!

Cobori încet... aproape, mai aproape,
Te pleacă iar zâmbind peste-a mea față,
A ta iubire c-un suspin arat-o,

Cu geana ta m-atinge pe pleoape,
Să simt fiorii străngerii în brațe –
Pe veci pierdute, vecinic adorato!

Schema ritmică:

- / - / - / - - - / -
 - / - / - - - / - / -
 - / - / - / - - - / -
 - / - / - / - - - / -

- / - / - / - - - / -
 - / - / - - - / - / -
 - / - / - / - - - / -
 - - - / - / - / - / -

- / - / - / - / - / -
 - / - / - / - - - / -
 - / - / - - - / - / -

- / - / - / - - - / -
 - / - / - / - - - / -
 - / - / - / - - - / -

În *Sonet III* am identificat 95 de silabe neaccentuate și 59 de silabe accentuate. Raportul lor este de 1,61016... Prin urmare, un număr foarte apropiat de Phi (ϕ), atestând *secțiunea de aur*. Q.E.D.

*

Peste vârfuri

Peste vârfuri trece lună,
 Codru-și bate frunza lin,
 Dintre ramuri de arin
 Melancolic cornul sună.

Mai departe, mai departe,
 Mai încet, tot mai încet,
 Sufletu-mi nemângâiet
 Îndulcind cu dor de moarte.

De ce taci, când fermecată
 Inima-mi spre tine-ntorn?
 Mai suna-vei, dulce corn,
 Pentru mine vre odată?

Schema metrică:

_ _ / _ / _ / _
 / _ / _ / _ / _
 _ _ / _ _ _ /
 _ _ / _ / _ / _

_ _ / _ _ _ / _
 _ _ / / _ _ /
 / _ _ _ _ _ /
 _ _ / _ / _ / _

_ _ / _ _ _ / _
 / _ _ _ _ / _ /
 _ _ / _ / _ /
 _ _ / _ _ _ / _

Numărul silabelor neaccentuate: 56. Numărul celor accentuate: 33.
 Raportul dintre ele = 1, 69696... O valoare destul de apropiată de cea a
 „numărului de aur” Phi (ϕ), cu aproximare de ordinul sutimilor. Poezia *Peste*
vârfuri corespunde secțiunii de aur.

*

Trecut-au anii...

Trecut-au anii ca nori lungi pe șesuri
 Și niciodată n-or să vie iară,
 Căci nu mă-ncântă azi cum mă mișcară
 Povești și doine, ghicitori, eresuri,

Ce fruntea-mi de copil o-nseninară,
 Abia-nțelese, pline de-nțelesuri –
 Cu-a tale umbre azi în van mă-mpresuri
 O, ceas al tainei, asfințit de sară.

Să smulg un sunet din trecutul vieții,
 Să fac, o, suflet, ca din nou să tremuri
 Cu mâna mea în van pe liră lunec;

Pierdut e totu-n zarea tinereții
 Și mută-i gura dulce-a altor vremuri,
 Iar timpul crește-n urma mea... mă-ntunec!

_ / _ / _ # _ / / _ / _
 _ _ _ / _ # _ _ / _ / _
 _ / _ / _ / # _ _ _ / _
 _ / / _ # _ _ / _ / _

_ / _ _ / _ # _ _ _ / _
 _ _ _ / _ # / _ _ _ / _
 _ / _ / _ / # _ / _ / _
 _ / / _ # _ _ / _ / _

_ / _ / _ # _ _ / _ / _
 _ / _ / _ # _ _ / _ / _
 _ / _ / _ / # _ / _ / _

_ / _ / _ # / _ _ _ / _
 _ / _ / _ # / _ / _ / _
 _ / _ / _ / # / _ / # _ / _

Numărul silabelor neaccentuate: 96. Numărul silabelor accentuate: 59.
 Raportul dintre acestea: 1,62711... O valoare numerică foarte apropiată de
 cea a „numărului de aur”.

De câte ori, iubito...

De câte ori, iubito, de noi mi-aduc aminte,
 Oceanul cel de gheață mi-apare înaintea:
 Pe bolta alburie o stea nu se arată,
 Departe doară luna cea galbenă – o pată;
 Iar peste mii de sloiuri de valuri repezite
 O pasăre plutește cu aripi ostenite,
 Pe când a ei pereche nainte tot s-a dus
 C-un pâlăc întreg de pasări, pierzându-se-n apus.
 Aruncă pe-a ei urmă priviri suferitoare,
 Nici rău nu-i pare-acuma, nici bine nu... ea moare,
 Visându-se-ntr-o clipă cu anii înapoi.

.....

Suntem tot mai departe deolaltă amândoi,
 Din ce în ce mai singur mă-ntunec și îngheț,
 Când tu te pierzi în zarea eternei dimineți.

_ / _ / _ / _ # _ / _ / _ / _
 _ / _ _ _ / _ # _ / _ _ _ / _
 _ / _ _ _ / _ # / / _ _ _ / _
 _ / _ _ _ / _ # _ / _ _ _ / _
 _ _ _ / _ / _ # _ / _ _ _ / _
 _ / _ _ _ / _ # _ / _ _ _ / _
 _ / _ / _ / _ # _ / _ / _ / _
 _ / _ / _ / _ # _ / _ _ _ / _
 _ / _ _ _ / _ # _ / _ _ _ / _
 / / _ / _ / _ # / / _ / / / _
 _ / _ _ _ / _ # _ / _ _ _ / _

.....

_ / / _ _ / _ # _ / _ _ _ / _
 _ / _ / _ / _ # _ / _ _ _ / _
 _ / _ / _ / _ # _ / _ _ _ / _

Silabe neaccentuate: 119. Silabe accentuate: 71. Raportul lor: 1,67605...
 Un număr apropiat de Phi (ϕ), aproximarea operându-se la nivelul sutimilor.
 Prin urmare, suntem îndreptățiți să considerăm că și poezia *De câte ori, iubito...* prezintă *secțiune de aur*.

*

La steaua

La steaua care-a răsărit
 E-o cale-atât de lungă,
 Că mii de ani i-au trebuit
 Luminii să ne-ajungă.

Poate de mult s-a stins în drum
 În depărtări albastre,
 Iar raza ei abia acum
 Luci vederii noastre.

Icoana stelei ce-a murit
 Încet pe cer se suie:
 Era pe când nu s-a zărit,
 Azi o vedem și nu e.

Tot astfel când al nostru dor
 Pieri în noapte-adâncă,
 Lumina stinsului amor
 Ne urmărește încă.

Schema metrică:

```

_ / _ / _ _ _ /
_ / _ / _ / _
_ / _ / _ _ _ /
_ / _ _ _ / _
    
```

/ _ _ / _ _ /
 _ _ _ / _ _ /
 _ / _ / _ _ /
 _ / _ / _ _ /

_ / _ / _ _ _ /
 _ / _ / _ _ /
 _ / _ / _ _ _ /
 / _ _ / _ _ /

// _ _ / _ _ /
 _ / _ / _ _ /
 _ / _ / _ _ _ /
 _ _ _ / _ _ /

Poemul conține 71 de silabe neaccentuate și 49 de silabe accentuate. Raportul dintre acestea este de: 1, 61189... Această valoare numerică, cvasi-echivalentă cu Phi (ϕ), este indicatorul *secțiunii de aur* în poezia *La steaua*.

*

Reproducerea unităților ritmice, care se desfășoară în acord cu pronunția românească uzuală, evidențiază, în aceste poezii, numeroase devieri de la mecanica ritmurilor fundamentale. De regulă, abaterile se manifestă ca succesiuni de silabe neaccentuate. Cel mai frecvent, acestea se explică prin structura fonetică a cuvintelor plurisilabice (simple sau compuse), care au un singur accent (v. *gândurilor*, *însenina*, *purtători*, *strângerii*, *adorato* – în *Sonet III*, *melancolic*, *îndulcind*, *fermecată*, *vre odată* – în *Peste vârfuri*; *niciodată*, *mișcară*, *ghicitori*, *eresuri*, *-nseninară*, *-nțelesuri*, *-mpresuri*, *asfințit*, *trecutul*, *tinereții* – în *Trecut-au anii*; *iubito*, *aminte*, *oceanul*, *înainte*, *alburie*, *galbenă*, *repezițe*, *ostenite*, *pereche*, *suferitoare*, *deolaltă*, *-ntunec*, *eternei*, *dimineți* – *De câte ori*, *iubito...*; *răsărit*, *trebuie*, *luminii*, *depărtări*, *albastre*, *vederii*, *stinsului*, *urmărește* – *La steaua*) sau prin alăturarea a două cuvinte plurisilabice între accentele cărora se formează un șir de silabe neaccentuate („*chemarea-mi asculta-vei*” – *Sonet III*; „*sufletu-mi nemângâier*” – *Peste vârfuri*; „*zarea tinereții*” – *Trecut-au anii*; „*eternei dimineți*” – *De câte ori*, *iubito...*; „*stinsului amor*” – *La steaua*). Aceste lexeme nu au un număr spectaculos de silabe, poetul nu creează cuvinte, nu le modifică forma,

dovedind „ajungerea limbii” române în crearea capodoperelor sale lirice. Nici amplexarea succesiunii de silabe neaccentuate nu este impresionantă. Cu o singură excepție: cea din „sufletu-mi nemângâiet”, unde, probabil, se urmărește un efect stilistic – adâncirea în amărăciune însemnând tăcere apăsătoare, poetul reduce la minimum sonoritatea expresiei lingvistice a stării sale sufletești. Am propus această variantă de transcriere a versului, fiindcă este consonantă cu mesajul liric. Dacă aș fi accentuat prefixul **ne-**, raportul dintre silabele neaccentuate și cele accentuate în poemul *Peste vârfuri* ar fi fost de 55/34, adică de 1, 61764... , o valoare aproape identică cu Phi (ϕ). Și nu este deloc exclusă această alternativă, ce subliniază o dată în plus rolul lecturii interpretative în stabilirea unei configurații ritmice. Statistic, diferența între soluțiile interpretative ar fi, în cazul acestor poeme, nesemnificativă, din moment ce la Eminescu prevalează simplitatea, firescul exprimării, apropierea accentuată a limbajului poeziei de limba vorbită.

Alăturarea de silabe accentuate, rarisimă, este fie întâmplătoare (*așa vîi* – *Sonet III, nori lungi* – *Trecut-au anii; ea moare, Suntem tot* – *De câte ori, iubito...*), fie intenționată: plasate sub accent, corelativele *nici... nici* au regimul unor adverbe modale de intensitate, aflate în poziții privilegiate, la început de vers și după cezură. Corelate cu intonația forte, acestea atrag atenția asupra anihilării opozițiilor pe care un sentiment viu le-ar presupune: *Nici rău nu-i pare-acuma, nici bine nu...* (*De câte ori, iubito...*); de asemenea, tot pentru subliniere, asistăm la o schimbare de accent în cazul adverbului *astfel*, în sintagma *tot astfel* (*La steaua*). Acest artificiu scoate în relief comparația pe care se întemeiază întregul discurs liric.

Am putea deduce din schemele metrice ale acestor poeme că autorul lor a intervenit foarte puțin și foarte subtil în direcționarea cadențelor. Acestea par a fi, în majoritatea versurilor, cele ale limbii române, ale cărei resurse expresive au fost aduse la lumină, la cel mai înalt nivel, de către Mihai Eminescu.

*

În concluzie, alte cinci poezii semnate de M. Eminescu (pe lângă *Luceafărul* și *Odă. În metru antic*, de care ne-am ocupat anterior, din aceeași perspectivă⁴) își confirmă, la nivel formal, prin *secțiunea de aur*, statutul

⁴ V. Mirela-Ioana Borchin-Dorcescu, *Numărul de aur al morții în Odă (în metru antic)*, „Caligraf”, nr. 12, ianuarie–martie 2020, p. 50–52; Mirela-Ioana Dorcescu, *Secțiunea de aur în „Luceafărul” eminescian*, în *In Honorem Magistri Ioan David 70*, Timișoara, Editura Waldpress, 2020, p.162-165.

de capodopere. În atare condiții, baza de date pentru abordarea *secțiunii de aur* în poezia românească se lărgeste considerabil. Devine, așadar, tot mai legitim să vorbim despre dezvoltarea cercetării pe această temă. La baza metodei de cercetare, introdusă în poetică de către Eugen Dorcescu, se află teoria substituiților ritmice, concepută și pusă în aplicare de Magistrul G. I. Tohăneanu, întemeietor de Școală filologică la Timișoara.

Întreprinderile de până acum au probat polisemia termenului *secțiune de aur*, care, din punctul nostru de vedere, denumește nu doar proporția ideală dintre segmentele materiale ale unei opere artistice (în speță, dintre cadențele poeziei), ci și un criteriu de recunoaștere a valorii estetice; și, nu în ultimul rând, un instrument (perfectibil, bine-înțeles) de analiză a structurilor discursului poetic. Toate aceste accepțiuni situează termenul *secțiune de aur* la nivelul excelenței în creație și interpretare.

Bibliografie

- Dorcescu, E. 1975. *Critica literară și judecata de valoare*. „Orizont”, 40, 3 oct.
- Idem, 1978. *Embleme ale realității*. București: Editura Cartea Românească.
- Dorcescu, Mirela-Ioana. 2019. *Hermeneia*. Timișoara: Editura Mirton.
- Subi, Maria (coord.), 2019. G. I. Tohăneanu. *Exegi monumentum*, Lucrările Colocviului „G. I. Tohăneanu”, Ediția a V-a, 14 septembrie 2018. Timișoara: EUVT.
- Tohăneanu, G. I. 1976. *Dincolo de cuvânt*. București: EȘE.
- Idem. 1969. *Ritm dominant, „substituiți” ritmice, ritm secund*. LR, 18, p. 551-565.

Izvor literar

- Eminescu. 1964. *Poezii*. Text stabilit de Perpessicius. Ilustrații de Ligia Macovei. București: Editura pentru Literatură.